

Dariusz Rymar

Archiwum Państwowe Oddział w Gorzowie Wlkp. w latach 1993-1996

Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny nr 4, 355-361

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

NADWARCIAŃSKI ROCZNIK
HISTORYCZNO-ARCHIWALNY
NR 4 - ROK 1997

Dariusz Rymar
Gorzów Wlkp.

**Archiwum Państwowe Oddział w Gorzowie Wlkp.
w latach 1993-1996.**

1. Zasób archiwum

W ciągu ostatnich czterech lat do archiwum przejęto 281,76 metrów bieżących (m. b.) - 12.839 jednostek archiwalnych (j.a.). Ilustruje to poniższa tabela:

Rok	M.b.	J.a.
1993	76,23	1556
1994	10,31	585
1995	160,89	8783
1996	34,33	1915
Razem:	281,76	12839

Wskutek tego zasób archiwum powiększał się następująco:

Stan na 31.12. 1994 r.: 136.746 j.a. i 1954,21 m.b.

Stan na 31.12. 1995 r.: 145.372 j.a. i 2109,14 m.b.

Stan na 31.12 1996 r.: 147.239 j.a. i 2140,63 m.b.

Łącznie na koniec roku 1996 w zasobie znajdowało się 847 zespołów archiwalnych.

W latach 1993-1996 opracowano niżej wyszczególnione zespoły archiwalne:

Lp	Nazwa zespołu	Daty	J.a.	Mb.
1.	Zarząd Miejski i Miejska Rada Narodowa w Gorzowie Wlkp.	1945-1950	515	5,5
2.	Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów Pełnomocnik na Obwód Gorzów	1945	8	0,1
3.	Rejonowy Urząd Likwidacyjny w Gorzowie Wlkp.	1945-1953	102	0,6
4.	Tymczasowy Zarząd Państwowy Delegatura w Gorzowie Wlkp.	1945-1946	10	0,2
5.	Komitet Wojewódzki PZPR w Gorzowie Wlkp.	1975-1990	1196	25
6.	Komitet Miejski PZPR w Gorzowie Wlkp.	1975-1990	53	1,2
7.	Komitety miejsko-gminne PZPR woj. gorzowskiego - grupa zespołów	1975-1990	527	12,8
8.	Komitety gminne PZPR woj. gorzowskiego - grupa zespołów	1975-1989	317	7,2
9.	Komitety zakładowe PZPR woj. gorzowskiego - grupa zespołów	1975-1989	51	0,9
10.	Podstawowe organizacje partyjne woj. gorzowskiego - grupa zespołów	1975-1989	234	4,86
11.	Wydział Powiatowy i Powiatowa Rada Narodowa w Międzyrzeczu	1945-1950	106	1,9
12.	Starostwo Powiatowe Międzyrzeckie	1945-1950	363	6,2
13.	Starostwo Powiatowe Strzeleckie	1945-1950	575	6,3
14.	Starostwo Powiatowe Skwierzyńskie	1945-1950	915	11
15.	Starostwo Powiatowe Sulęcińskie	1945-1950	203	3
16.	Wydział Powiatowy i Powiatowa Rada Narodowa w Sulęciniu	1945-1950	71	1,2
17.	Zarząd Miejski i Miejska Rada Narodowa w Słubicach	1945-1950	31	0,3
18.	Superintendentura w Ośnie Lub.	1814-1899	7	0,1
19.	Akta miasta Frankfurtu	1849-1943	144	2,3
	Razem:		5428	90,66

2. Zasób narastający.

1. Łączna liczba akt w nadzorowanych archiwach zakładowych wynosi: 8863,48 m.b.

2. Liczba archiwów nadzorowanych.

Liczba nadzorowanych archiwów w latach 1993-1996 oscylowała w granicach około 100 jednostek. Zmiany były podyktowane likwidacją nadzorowanych jednostek - z jednej strony i rozszerzaniem nadzoru na nowe instytucje - z drugiej. W poszczególnych latach wynosiła ona:

1993 r. - 96 (58+38)

1994 r. - 92 (54+38)

1995 r. - 95 (57+38)

1996 r. - 99 (61+38)

W liczbach tych uwzględniono także 38 urzędów stanu cywilnego.

W latach 1993-1996 archiwa te były wielokrotnie kontrolowane, przeprowadzono nast. liczbę kontroli: 1993 - 23; 1994 - 23; 1995 - 20; 1996 - 51.

3. Udostępnianie i informacja archiwalna.

a) udostępnianie

1993

- 69 użytkowników (5 z Niemiec), w tym 24 udostępniono akta do celów naukowych, pozostałym udostępniono dokumentację techniczną
- 212 odwiedzin pracowni naukowej (w tym 32 w Sulęcinie)
- 1006 udostępnionych jednostek (745 w Gorzowie (174 z akt polskich 571 z niemieckich) i 261 w Sulęcinie (odpowiednio: 151 i 110))

1994

- 47 użytkowników (7 z Niemiec), w tym 17 udostępniono akta do celów naukowych, pozostałym udostępniono dokumentację techniczną
- 223 odwiedziny (19 w Sulęcinie)
- 1307 udostępnionych jednostek (w Gorzowie 226 z akt polskich i 936 z niemieckich i w Sulęcinie 120 i 25).

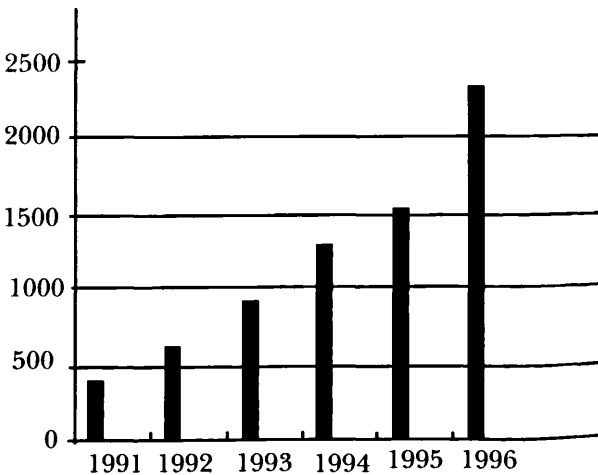
1995

- 74 użytkowników (13 z Niemiec i 61 z Polski)
- 239 odwiedzin (40 w Sulęcinnie)
- 1523 udostępnionych jednostek (604 polskich i 919 niemieckich, z czego w Gorzowie - 204 i 919 i w Sulęcinnie 400 i 100).

1996

- 79 użytkowników (8 z Niemiec i 71 z Polski)
- 251 odwiedzin (w tym 35 w Sulęcinnie)
- 2190 j.a. udostępnionych (w tym 1048 j.a. polskich i 1142 niemieckich i, z czego w Gorzowie Wlkp. 668 i 988, i w Sulęcinnie 474 i 60).

W roku 1996 nieznacznie wzrosła liczba użytkowników wykorzystujących akta do celów naukowych. Od kilku lat także, powoli, rośnie liczba odwiedzin pracowni naukowej oraz liczba udostępnianych jednostek archiwalnych (1991- 326, 1992 - 656). Wzrost liczby udostępnianych jednostek ilustruje poniższy wykres:

Cel wykorzystywania akt przez użytkowników ilustruje poniższa tabela:

Typ użytkowników	1993		1994		1995		1996	
	Liczba użyt-kown.	Liczba j.i.*	Liczba użyt-kown.	Liczba j.i.	Liczba użyt-kown.	Liczba j.i.	Liczba użyt-kown.	Liczba j.i.
badania naukowe	14	787	20	1211	32	1392	38	1742
poszukiwania genealogiczne	1	8	3	20	3	20	3	25
poszukiwania własnościowe	0	0	0	0	0	0	0	0
poszukiwania na potrzeby urzędów	1	5	0	0	2	18	5	110
Publicystyka popularyzacja (np. wypożyczenie na ekspozycje)	0	0	0	0	0	0	2	22
udostępnianie dla potrzeb masowych środków komunikacji (publikacje, programy radiowe, telewizyjne itp.)	5	24	1	14	13	50	0	0
Udostępnianie inne **	48	82	23	62	24	43	31	291
Razem:	69	906	47	1307	74	1523	79	2190

* jednostki inwentarzowe

** Wszystkie dane z tego wiersza dotyczą udostępniania dokumentacji technicznej sporządzonej przez Policję Budowlaną Gorzowa.

b) kwerendy

W roku 1996 liczba zrealizowanych kwerend wyniosła 539. Jest to znacznie więcej niż w roku 1995 a także rekordowym roku 1994 (dla porównania w latach poprzednich odnotowano: 1995 - 405, 1994 - 431,

1993 - 309, 1992 - 375, 1991 - 206, 1990 - 270). Ten wzrost był w znacznym stopniu spowodowany wzrostem liczby kwerend wykonanych dla osób poszkodowanych przez III Rzeszę. W roku 1996 zarejestrowano aż 164 takie kwerendy (w 1995 r. - 100).

Typ kwerend	1993	1994	1995	1996
naukowe	2	3	0	6
genealogiczne	149	197	147	205
własnościowe	37	33	36	32
socjalne*	110	177	180	229
urzędowe	2	2	25	67
inne	9	19	17	0
Razem:	309	431	405	539

* W tym kwerendy dotyczące pracy przymusowej w czasie II wojny światowej (1996 - 164; 1995 - 100; 1994 - 98; 1993 - 46; 1992 - 43).

c) Reprografia dla użytkowników.

W Oddziale wykonuje się dla użytkowników tylko kserokopie. W ostatnim roku wykonano ok. 1000 odbitek. Na tym poziomie kształtuje się to od kilku lat.

d) Tematy wystaw materiałów archiwalnych oraz liczba zwiedzających.

- 1993 - 1 wystawa
- 1994 - 2 wystawy
- 1995 - 2 wystawy
- 1996 - 2 wystawy

W roku 1996 zorganizowano 2 wystawy. Jedną z nich zorganizowano wspólnie z Muzeum w Gorzowie. Jej tytuł brzmiał: „Dawne widoki Gorzowa”. Wystawa ta była prezentowana w Muzeum przez 3,5 miesiąca (16 VI - 30 IX). Druga wystawa - ukazująca zasoby archiwum była pokazana członkom organizacji Frankfurter Oder Brücke z Frankfurtu nad Odrą.

Inne formy popularyzacji to 4 spotkania kierownika Oddziału z grupami nauczycieli historii z terenu woj. gorzowskiego (wzięło w nich udział ok. 80 osób), wycieczka koła historycznego ze Szkoły Podstawowej nr 11, w czasie której pokazano ciekawsze archiwalia (15 osób) oraz druga sesja historyczna w Santoku, którą zorganizowano z Urzędem Gminy w tej miejscowości.

4. Kadry i zarządzanie.

Jednym z głównych problemów Archiwum (obok ciągłych remontów) w latach 1993-96 były dokuczliwe zmiany w zakresie kadrowym. W dniu 31 grudnia 1996 r. w Oddziale pracowało 7 osób, z czego 5 w działalności podstawowej (4 archiwistów i 1 pomocnik archiwisty). Jednak nie wszyscy pracownicy są zatrudnieni na pełnych etatach. Łącznie jest to niewiele ponad 6 etatów.

5. Sytuacja lokalowa, prace budowlane, fundusze pozabudżetowe.

Archiwum ma 3 budynki, z czego zasób jest rozlokowany w 2 (trzeci jest przeznaczony do remontu).

Powierzchnia 3 budynków przedstawia się następująco:

Budynek	Powierzchnia całkowita (m kw.)	Powierzchnia użytkowa (m kw.)	Powierzchnia magazynowa (m kw.)
1. Tzw. „stodoła”	273	0	0
2. Siedziba Oddziału	1241*	619,5	429
3. Ekspozytura w Sulęcinnie	362	332	197
Razem:	1876	951,5	626

* W tej liczbie: 1) pow. użytkowa 619,5; 2) korytarze, klatka schodowa, piwnica, garaże - archiwum - 286,5; 3) część mieszkalna 335,0 m kw. (tylko formalnie należąca do archiwum).

W latach 1993-1996 udało się wykonać szereg inwestycji w budynku Archiwum. Do najważniejszych należy: założenie centralnego ogrzewania, wymiana instalacji elektrycznej oraz przebudowa klatki schodowej (wymiana schodów). W grudniu 1996 r. otrzymano z Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej dotację na dalsze prace w wysokości 160 tys. złotych, co zostanie wykorzystane na remont „stodoły”.